

Yrkande

Regionstyrelsen 24 oktober 2023.

Ärende 15: Hälsoval tandvård Västerbotten 2024.

Tandvård

Tandvården i Region Västerbotten befinner sig i en kritisk situation. Vuxentandvården kan idag bara erbjuda de absolut mest akuta behandlingarna. Den tidigare så kallade revisionstandvården, där vuxna patienter kallas in på regelbundna undersökningar, har på många tandvårdskliniker i stort sett helt slutat fungera. Detta är mycket allvarligt och har redan lett till försämrad tandhälsa. Barntandvården, som har högsta prioritet, kommer också att bli svår att utföra under kommande år. Den största orsaken till detta är brist på tandläkare. Det behövs satsningar och åtgärder som håller över tid och bidrar till att kompetens stannar i tandvården, att sjuka patienter får behandling i tid och att det förebyggande arbetet byggs ut för att minska ökning av sjuka patienter.

För att rekrytera nya tandläkare till folktandvården, nyexaminerade eller ännu hellre tandläkare med arbetslivserfarenhet, måste deras dagliga arbete bestå av skiftande behandlingar med både barn och vuxna. I dagsläget kan folktandvården inte erbjuda detta. Ett sätt att lösa detta kan vara att samverka mera med den privata tandvården för att kunna erbjuda hela behandlingspanoramata. För att få hjälp med barntandvården måste nya ersättningslösningar komma fram där vårdgivare får betalt för utförd vård och inte för hur många listade patienter man har. Detta skulle då frigöra tid för folktandvårdens tandläkare att jobba med vuxentandvård, den enda vård som dessutom kan tillföra intäkter för att täcka folktandvårdens stora ekonomiska underskott. En stark Folktandvård är även stommen i en välfungerande tandläkarhögskola.

Den stora styrkan med dagens tandvård är de regelbundna besöken. Något som vi tyvärr kan konstatera är ett minne blott för länets invånare. Rekordlånga köer till tandläkaren innebär att patienter kan få vänta upp till fem år på ett besök idag. Något vi i Alliansen tycker är fullständigt oförsvarbart. Tandvårdskrisen är ett faktum i länet då det är en stor brist på tandläkare inom folktandvården.

Införandet av LOV i tandvården har också visat att region Västerbotten har en av landets lägsta ersättningar för barntandvård. Där har alliansen budgeterat tio miljoner kronor utöver majoritetens förslag. Tandvårdens resurser läggs till viss del idag på fel patientgrupper. Ett viktigt steg är att ta bort dagens reform gällande gratis tandvård för unga vuxna upp till 23 år. Återgå i stället till 19 år som gräns för avgiftsfri tandvård. Merparten av våra unga vuxna har i dag en mycket god munhälsa, resurserna behöver i stället läggas på de grupper som löper högre risk för dålig munhälsa. Det finns ett klart samband mellan tandhälsa och allmän hälsa. Genom att regelbundet gå till tandläkaren minskar både den enskilda patientens och statens kostnader eftersom behovet av stora och kostsamma åtgärder minskar. För att det ska vara möjligt krävs det en tillgänglig och nära tandvård i hela regionen.

I inlandet saknas det idag tandläkare på flera orter och patienter tvingas att resa långt för vård. Samtidigt har Umeå och Skellefteå de längsta köerna i länet. Situationen är ohållbar. Alliansen föreslår tandvårdsbussar som ska kunna åka runt i hela länet i stället för lokaler som står tomma större delen av veckan.

I Sverige finns det fyra tandläkarutbildningar, en av dem finns i Umeå. Antalet platser vid utbildningen förväntas dock att minska de kommande åren, på grund av att det inte finns tillräckligt med handledare för utbildningen. Samtidigt finns det en brist på tandläkare, tandhygienister och tandsköterskor inom regionen. Vi måste göra mer för att knyta kontakter

med studenterna för att underlätta framtida rekryteringar. Det behöver finnas goda möjligheter till vidareutveckling inom tandvården.

Ingen ska behöva vänta fem år på tandvård, den ska finnas nära och tillgänglig i hela länet.

Yrkande

- Att Regionstyrelsen stödjer folktandvårdens redan genomförda prioritering där man likställer 20-23 åringar i prioriteringshänseende redan under 2024 som vuxna likt vad som gällde före 2017. Regering har aviserat att denna förändring träder i kraft inför 2025.
- Att Påbörja avveckling av tandvårdslokaler som inte nyttjas. Detta ska ske i samråd med primärvård och fastighet.
- Att Påbörja arbetet med en ambulerande tandvårdsbuss
- Att Ta fram en plan för hur regionens folktandvård kan bli en attraktiv arbetsgivare som har möjligheter att sköta stora delar av barn- och ungdomstandvården inklusive det förebyggande munhälsoarbetet samt fortsatt kunna erbjuda Frisktandvårdsavtal.
- Att Paus för nyteckning och förlängning av Frisktandvårdavtal godkänns för 2024
- Att Långsiktigt arbete för att säkra kompetensen inom tandvården
- Att Ta vara på seniora medarbetares kunskaper genom att införa en flexibel sysselsättningsgrad runt pensionsåldern och tillvarata seniorers kunskaper aktivt genom handledning, utbildning och mentorskap för nya medarbetare.
- Att Förbättra samverkan med privattandvården för att nå en jämlik tandhälsa i hela regionen

Allians för Västerbotten

Nicklas Sandström(M)
Regionråd i opposition

Ewa-May Karlsson (C)
Gruppledare

Hans-Inge Smetana (KD)
Gruppledare

Maria Lundqvist Brömster (L)
Gruppledare